انتشار کتاب «مارقه الروم»

کتاب «واکاوی بشارت قرآن از فتح فلسطین» نوشته مصطفی امیری به‌زودی توسط انتشارات کتاب جمکران منتشر و راهی بازار نشر می‌شود. جنگ‌های میان ایران و روم از هفت سال قبل از بعثت پیامبر(ص) آغاز شد و تا چندین سال بعد از هجرت ادامه یافت که با پیروزی و شکست‌هایی از طرفین همراه بود. سوره روم، سی‌امین سوره و از سوره‌های مکی قرآن زمانی نازل شد که جنگی میان این دو قدرت بزرگ در سرزمین خاورمیانه و ساحل مدیترانه شکل گرفته بود. سپس قرآن پیشگویی غیبی می‌کند و در پیشگویی شکست رومیان از ایرانیان و در آینده نزدیک شکست ایرانیان از رومیان را خبر می‌دهد. ندای این بشارت غیبی قرآن، بلافاصله در تمام نقاط سرزمین اسلامی پیچید و به آزمایشی برای اثبات و صدق نبوت و رسالت پیامبر اکرم(ص) تبدیل شد. مفسران از آن به «اعجاز قرآن» یاد می‌کنند. این سوره به‌همین‌دلیل به‌نام روم نام‌گذاری شد. اما این پایان پیشگویی قرآن نبود و از زیبایی‌های سوره روم آن است که با وعده نصرت مؤمنان آغاز می‌شود و با همین وعده خاتمه می‌یابد. مصطفی امیری، پژوهشگر مباحث مهدویت با بررسی آیات و روایات درباره این پیشگویی قرآن و نبرد بین جنود خدا و شیطان سخن می‌گوید. این کتاب که تدوین آن سه سال به طول انجامیده به‌زودی توسط انتشارات کتاب جمکران منتشر می‌شود.

جام جم
ادبیات
LITERATURE
۱۱
سه‌شنبه ۲ آبان ۱۴۰۲ شماره ۶۶۱۴

سعید علامیان، نویسنده جبهه فرهنگی مقاومت در گفت‌وگو با «جام جم» مطرح کرد:

غزه سنگ محک وجدان هنرمندان

سعید علامیان ازجمله نویسندگان توانمند حوزه مقاومت است که بخش عمده‌ای از کارهایش در قالب خاطره‌نویسی بوده است. او روزنامه‌نگاری است که کارش را در روزنامه جمهوری اسلامی شروع کرد و تا سال ۶۸ به کارش ادامه داد و صفحه جبهه و جنگ را در آن روزنامه تأسیس کرد و به‌عنوان خبرنگار در جبهه‌ها حضور یافت. علامیان در سال ۶۷ در میان هنرمندان برگزیده هشت سال دفاع مقدس، لوح زرین پیام امام خمینی، دیپلم افتخار و نشان طلای یادبود مجتمع هنر و ادبیات دفاع مقدس را در رشته خبرنگاری دریافت کرد. از دیگر فعالیت‌های او می‌توان به هشت سال سردبیری هفته‌نامه ری از سال ۷۰ تا ۷۸ و سردبیری فرهنگ پایداری از ۸۳ تا ۸۵ را نام برد که حاصل آن هشت جلد فصلنامه بود. «سربلند میدان» جدیدترین اثر اوست که چند روز پیش رونمایی شد و در آن نگاهی به زندگی شهید سید محمد حجازی از سرداران هشت سال دفاع مقدس داشته است. «سفر به روزهای جنگ»، «پسرهای ننه‌عبدا...»، «جنگ شانزده ساله» و «مسافران وطن» از دیگر کتاب‌های اوست که این نویسنده در آنها یک شخصیت را محور خاطرات خود قرار داده است. این روزها که جنگ غزه در جریان است، او با تأیید این‌که این وقایع ظرفیت بسیاری برای خاطره‌نویسی دارد، یادآوری کرد که باید این روزها به جمع‌آوری اطلاعات و مستندات این واقعه بپردازیم. همین موضوع بهانه‌ای شد که با او در این رابطه گفت‌وگو کنیم که در ادامه از نظر می‌گذرانید:

نسرین بختیاری
گروه فرهنگ و هنر

ژانرهای مختلفی برای نوشتن درباره رویدادهای دفاع‌مقدس وجود دارد، چرا خاطره‌نگاری را انتخاب کردید و چقدر تجربه خبرنگاری شما در انتخاب این قالب روایی دخیل است؟

این به همان دوران جنگ و دفاع‌مقدس برمی‌گردد. من در روزنامه در سرویس کارگری و اقتصادی کار می‌کردم و می‌دیدم که میان بچه‌های روزنامه به‌طور معمول عکاسان می‌رفتند و از صحنه‌های دفاع‌مقدس عکس می‌گرفتند؛ چون خبرهای رسمی را ستاد تبلیغات جنگ، واحد مرکزی خبر(صداوسیما) و خبرگزاری پارس(جمهوری اسلامی) اعلام می‌کرد؛ یعنی خبرنگار نه می‌توانست برود و نه اجازه داشت؛ البته نمی‌شود گفت که اجازه نداشت بلکه احاطه کاملی به اخبار میدانی نداشت. عکس‌ها هم در این فرآیند به روزنامه می‌آمد و برای آنها زیرنویس می‌گذاشتیم. اولین‌بار در سال ۶۴ به سردبیر پیشنهاد کردم که به‌عنوان گزارشگر بروم. در آن شرایط رزمنده‌ها و یگان‌های مختلف تهرانی و شهرستانی در جبهه جنوب در حال جنگ بودند و ما به آنجا سر می‌زدیم. اکثر صحبت‌هایی که با بچه‌های رزمنده داشتیم، گرایش به خاطره داشت؛ یعنی از عملیات‌های گذشته و اوضاع و احوال خودشان صحبت می‌کردند. علاقه‌مند بودم مخاطبان یک گزارش اجتماعی در جنگ را بخوانند؛ چون بچه‌های رزمنده دانش‌آموز، دانشجو، کارگر و کارمند بودند و از خانواده خود کیلومترها دورتر و دوست داشتم چگونگی احوال‌شان را به پشت جبهه از راه رسانه روزنامه برسانم. به همین دلیل حضورم در جنگ و نوشتنم سمت و سوی خاطره‌نگاری گرفت.

بعدها که احساس کردم نیازمند نوعی کار مداوم در این زمینه هستیم، صفحه جبهه و جنگ در روزنامه راه انداختم که خیلی هم طرفدار و مخاطب پیدا کرد. بچه‌های رزمنده معمولا از خودشان کمتر و از دیگران بیشتر صحبت می‌کردند؛ یعنی دوست داشتند از حالات بچه‌های دیگر و حماسه‌سرایی‌های‌شان بگویند و بیشتر مطالبی که برای ما فرستاده می‌شد، خاطره‌گویی بود. این طور شد که غرق خاطره‌نگاری با توجه به سابقه‌ای که در جبهه داشتم، شدم.

در قالب خاطره‌گویی چه مسائلی برای شما اولویت داشت که سعی کردید آن را رعایت کنید؟

برای خاطره‌نگاری در زمان جنگ نیاز داشتیم که ملاحظاتی در این رابطه داشته باشیم؛ چون نمی‌توانستیم به مختصات بعضی مکان‌ها و حتی زمان‌ها اشاره کنیم. این اطلاعات را دشمن رصد می‌کرد؛ چه بسا اطلاعاتی وجود داشت که ناخواسته به دست دشمن می‌دادیم. این در فرآیند خاطره‌نگاری یک نقص محسوب می‌شود، چون یکی از ارکان خاطره‌گویی مکان و زمان است و حتی در صورت شهادت فرماندهان، نمی‌توانستیم اسامی آنها را بگوییم، چون دشمن از همه اینها سوءاستفاده می‌کرد.

بنابراین، اگر استنادها ناقص باشد، خاطره‌گویی ضعیف می‌شود و در زمان جنگ بیشتر مسائلی ازقبیل تهییج برای اعزام به جبهه برای خاطره‌گویی استفاده می‌شد. بعد از پایان جنگ ما وارد کار حرفه‌ای خاطره‌نگاری شدیم و دست‌مان برای بیان حقایق بازتر شد. موضوع‌های ناگفته، مکان و زمان از جمله ارکان خاطره‌گویی است که در مجموع به آنچه شما می‌نویسید، سندیت می‌بخشد. به‌عنوان مثال، اگر از عملیاتی صحبت می‌کنید، زمان، مکان و نتیجه آن را باید برای خواننده شرح دهید. به جز این، سابقه نوشتن در روزنامه به شما کمک می‌کند که با نثری روان مطالب را به شکل ملموس و قابل فهم برای خواندن خاطرات شرح دهید.

بنابراین، تجربیات قبلی نوشتن در روزنامه روی نثر شما تأثیر می‌گذارد و نثر به شیوه‌ای پیش می‌رود که خواننده نوشته شما را دنبال می‌کند. برای بخش نگارش و تدوین نیز سعی کردیم متنی خوشخوان و باورپذیر را به مخاطبان ارائه کنیم؛ یعنی آنچه می‌نویسید باید مستند باشد و در گفته‌های راوی نمی‌توانید غلو به خرج دهید یا از آن کم کنید.

درباره آخرین کتاب‌های‌تان «سربلند میدان» و «سفر به روزهای جنگ» و انگیزه‌ای که موجب نوشتن این کتاب‌ها شد، توضیح دهید.

آخرین کتابی که در هفته دفاع‌مقدس و چهارم مهر ۱۴۰۲ رونمایی شد؛ سربلند میدان است که به سرگذشت و زندگی سردار شهید سید محمد حجازی اختصاص دارد و مرکز اسناد و تحقیقات دفاع‌مقدس به تازگی آن را منتشر کرده است. این کتاب حاصل ۸۰ ساعت گفت‌وگوی من با ۴۱ نفر از همرزمان، همکاران، آشنایان و اعضای خانواده سردار شهید محمد حجازی است. ۲۱ نفر دیگر هم راویانی هستند که روایت آنها را از منابع مکتوب استخراج کرده‌ام. سربلند میدان از ۱۹ فصل تشکیل شده است که از تولد تا شهادت سردار حجازی را در برمی‌گیرد. سید محمد حجازی از ۱۷ سالگی به نهضت امام خمینی (ره) پیوست، ۱۹ سال بیشتر نداشت که به دست ساواک دستگیر شد و به زندان رفت. تهیه و پخش اعلامیه، ملاقات با علمای مبارزی که تبعید شده بودند، حضور در فلسطین و ورود اسلحه به کشور برای مبارزان انقلابی از اقدامات شجاعانه او بود که با همراهی برادر بزرگترش در اوج خفقان شاهنشاهی و در زمانی که شاید کمتر کسی به دنبال مبارزه با طاغوت بود، انجام می‌داد. در این کتاب تلاش کردم با راویانی صحبت کنم که بتوانند اطلاعاتی از سبک زندگی، روش مدیریت و سیر و سلوک او حرف بزنند. سردار حجازی در ۲۹ فروردین سال ۱۴۰۰ در لحظه افطار پنجمین روز از ماه مبارک رمضان بر اثر عوارض شیمیایی به یادگار مانده از دوران دفاع‌مقدس به شهادت رسید.

در مورد سفر به روزهای جنگ که اتفاقا اردیبهشت امسال در نمایشگاه کتاب رونمایی شد هم بگویید؟

جلسه‌ای در انتشارات خط مقدم برای کتاب حاج قاسمی که من می‌شناسم با آقای شیرازی که راوی کتاب بود، آخرین بازبینی‌ها را انجام می‌دادیم تا برای چاپ برود. در آنجا آقای شیرازی مطرح کرد که یکی از ضرورت‌های انتشارات این است که به فرماندهان ارتش هم بپردازیم و منحصر به بچه‌های بسیج و سپاه نباشد. در آنجا بحث شد که سراغ چه کسی باید برویم و از چند فرمانده بزرگ ارتش نام برده شد که همه آنها استحقاق نوشتن کتاب زندگینامه داشتند اما در این میان، سید حسام هاشمی ویژگی‌هایی داشت که همه اجماع داشتند الان برای شروع نوشتن سرگذشتش بهترین زمان است. سیدحسام هاشمی از یاران نزدیک شهید صیاد شیرازی قبل از انقلاب بود و مبارزاتی که این طیف قبل از انقلاب در ارتش داشتند، خیلی مهم است.

یکی از جنبه‌های مهم کتاب مربوط به نقش ارتش در به ثمر رسیدن انقلاب، قبل از پیروزی بود چون افسران و درجه‌داران بسیاری مؤمن به حضرت امام و ارزش‌های او بودند. این بزرگواران هسته‌های اصلی ارتش و انقلاب را به وجود آوردند و نیروهای انقلابی و ارتش به نحوی یکدیگر را به سرمداری صیاد شیرازی و کمک سید حسام هاشمی پیدا کردند. خواننده در روایات به‌صورت غیرمستقیم متوجه می‌شود حضور ارتشی‌های انقلابی و مؤمن باعث شد انقلاب با کمترین هزینه و تلفات انسانی به پیروزی برسد، چون تنها ارتش مقابل شاه می‌توانست به میدان بیاید. بنابراین، فعالیت‌های این عزیزان موجب شد تا کمتر با مردم بی‌دفاع و بی‌سلاح برخورد کنند و ما چند فصل از روایت سید حسام هاشمی را در این بین می‌بینیم.

یکی از ویژگی‌های کتاب این است که بیشتر به جبهه کردستان و شمال غرب می‌پردازد تا جنوب که روایت‌های بسیاری از آن در میان خاطرات جنگ دیده می‌شود. بنابراین در خاطرات سیدحسام هاشمی، ناگفته‌هایی از جبهه غرب، بیان و نقش ارتش و صیاد شیرازی نمایان می‌شود. این کتاب، نقش ارتش را در دفاع‌مقدس با زبان روایت بیان می‌کند و به‌جای تحلیل، سراغ بیان وقایع و حوادث می‌رود و اجازه می‌دهد تا خود خوانندگان تحلیل کنند. بنابراین، روایات در خاطره‌نویسی باید به‌گونه‌ای باشد که مخاطبان بتوانند آن را باور کنند.

با توجه به این‌که شما کتابی درباره حاج قاسم نوشتید و این روزها محور مقاومت با طوفان الاقصی زنده می‌شود، فکر می‌کنید چقدر جنگ غزه ظرفیت خاطره‌نویسی دارد؟

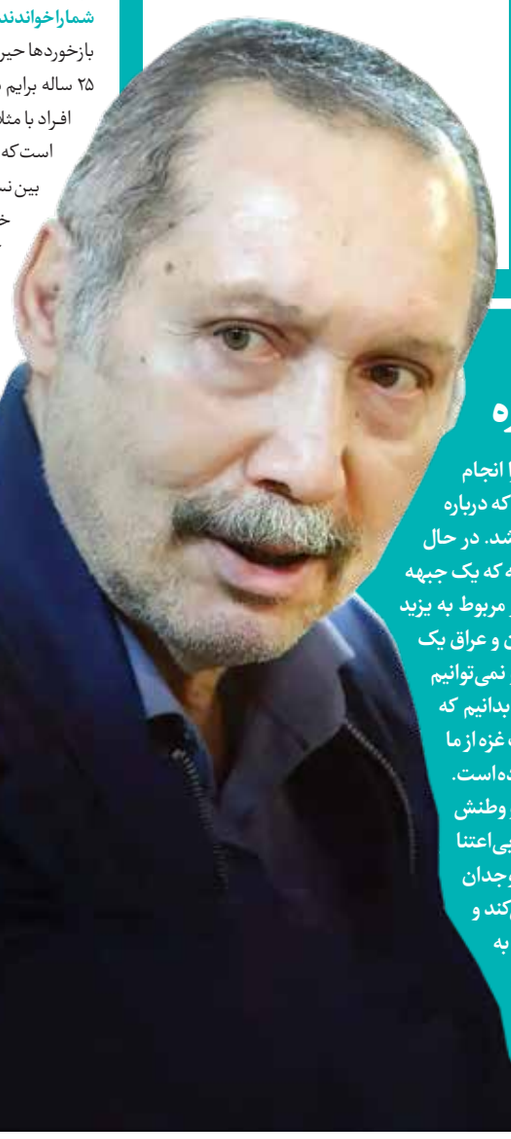
در حال حاضر کتاب‌های بسیاری از مدافعان حرم نوشته شده که تحولی بزرگ در خاطره‌نگاری محسوب می‌شود، چون این اتفاق موجب شد تعدادی خبرنگار و نویسنده بتوانند در صحنه حاضر شوند. من حاج قاسم را در کتابم به‌عنوان مرد جبهه‌های فرهنگی مطرح کردم که بسیار به فرهنگ و کتابخوانی اهمیت می‌داد و اصلا یک مشوق بزرگ در زمینه کتابخوانی بود. گاهی باید برای نوشتن صبر کنیم و از آن واقعه فاصله بگیریم تا توان درک و تحلیل را با آشکار شدن زوایای پنهان داشته باشیم. در زمینه جنایات صهیونیست‌ها نیز به‌عنوان گزارشگر و خبرنگار باید صبر کنیم و از واقعه اصلی برای نوشتن خاطره فاصله بگیریم. بنابراین واقعه جنگ غزه خیلی ظرفیت خاطره‌نگاری دارد و بر این اساس باید بسیاری از وقایع بیان شود. ممکن است بعدها فیلم‌های سینمایی بسیاری در این رابطه ساخته یا رمان‌های بسیاری نوشته شود اما باید فعلا به حضور و جمع‌آوری اطلاعات بسنده کنیم تا بعدها که از حادثه فاصله گرفتیم، نویسنده بتواند وارد میدان شود.

کتاب‌های حوزه مقاومت تا چه اندازه در پیوند نسل جوان با آرمان‌های نظام تأثیرگذار است؟

خیلی زیاد. به عنوان مثال در کتاب «سفر به روزهای جنگ» چاپ دوم و خاطرات سیدحسام هاشمی از دفاعی صحبت می‌کردیم که در حال حاضر نسل جدید ما که حتی پایان جنگ را ندیدند، بتوانند با این حوادث ارتباط برقرار کنند. آنچه در مورد شهدای مدافع حرم اتفاق افتاد، خیلی معاصر است و شهدای ما دهه هفتادی، هشتادی و متولد سال‌های بعد از جنگ هستند و این ماجرا شهدای دفاع‌مقدس را با شهدای مدافع حرم گره می‌زند. به‌نظرم کتاب می‌تواند این رسالت را به دوش بگیرد و فرقی ندارد این بچه‌ها در چه عصری قرار گرفته‌اند، چون همه از یک خط که حفظ آرمان‌های نظام اسلامی است، پیروی می‌کنند که یکی از آنها جنگیدن برای خداست.

چه بازخوردهایی از نسل جوان که کتاب‌های شما را خواندند، گرفتید؟

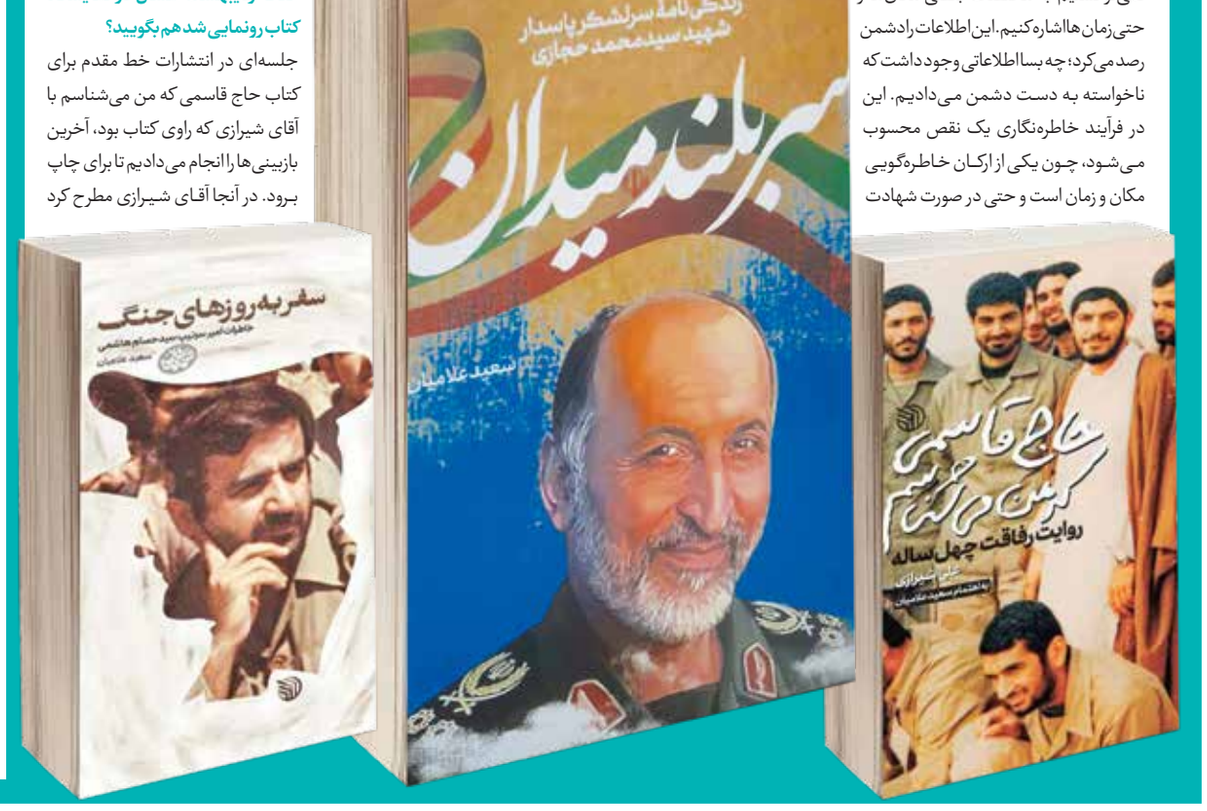
بازخوردها حیرت‌انگیز بود، چون نسل جوان ۱۷ تا ۲۵ ساله برایم پیام داد که چه پیوندی میان این افراد با مثلا حاج قاسم وجود دارد؟... جالب است که حتی قبل از شهادت، همین محبت بین نسل جوان و حاج قاسم برقرار و ایشان خیلی محبوب بود. در کتابم آوردم که حاج قاسم به حرم حضرت رضا (ع) می‌رود و به دلیل استقبال و محبوبیت زیادی که بین جوانان داشت، کفشش را از کفشداری نگرفت و فقط به نحوی خود را به محل اقامتش رسانده بود.

برش

روایتگری از این روزهای غزه

هیچ نویسنده‌ای نیست که نخواهد این کار را انجام دهد؛ کما این‌که آرزوی همه نویسندگان این بود که درباره حاج قاسم بنویسند و این توفیق برایم حاصل شد. در حال حاضر واقعا جبهه حق و باطل در غزه شکل گرفته که یک جبهه مربوط به حضرت سیدالشهدا(ع) و جبهه دیگر مربوط به یزید است. نوشتن درباره غزه مانند زمان جنگ ایران و عراق یک انتخاب است، چون اتفاق بزرگی در جریان بود و نمی‌توانیم نویسندگان بی‌اعتنا به جنگ را جزو افرادی بدانیم که دغدغه وطن دارند. درست است که وقایع جنگ غزه از ما دور است اما به نوعی به حفظ وطن و دین گره خورده است. معتقدم هر نویسنده‌ای که وجدان بیدار داشته و وطنش را دوست داشته باشد، نمی‌تواند به این قضایا بی‌اعتنا باشد و از آن به سادگی بگذرد. غزه میدان محک وجدان هنرمند است. هرکس با سلاح خودش مبارزه می‌کند و نظامیان به شکل نظامی و هنرمندانی که دستی به کاریکاتور و نقاشی دارند؛ باید با ابزار طرح و نقاشی و نویسندگان نیز با قلم‌شان و شاعران نیز با شعرگویی وارد میدان جنگ حق و باطل شوند.

رویداد

حامد جلیلی دبیر جشنواره سرود فجر شد

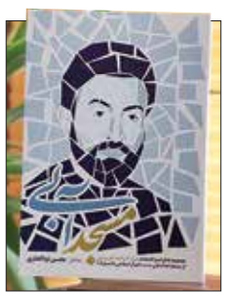
محمد اله‌یاری، مدیرکل دفتر موسیقی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با صدور حکمی، حامد جلیلی را به‌عنوان دبیر جشنواره ملی سرود فجر معرفی کرد.

حامد جلیلی از فعالان عرصه موسیقی آیینی و سرود به‌شمار می‌رود و از سال ۱۳۸۲ فعالیت خود را در این زمینه آغاز کرده است.

وی از تیر سال گذشته به‌عنوان مدیر دفتر سرود وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مشغول به فعالیت است. به‌زودی فراخوان و پوستر جشنواره ملی سرود فجر منتشر می‌شود و گروه‌های کر، آکاپلا و گروه‌های سرود می‌توانند به‌صورت حرفه‌ای در این جشنواره شرکت کنند. ایجاد تعامل بین گروه‌ها و ارتقای دانش شنیداری و هنری جامعه نسبت به سرود و جمع‌خوانی و ارتقای کیفیت آثار سرود کشور یکی از اهداف برگزاری جشنواره ملی سرود فجر است. اهالی سرود می‌توانند پس از انتشار فراخوان و براساس قواعدی که در فراخوان جشنواره ذکر خواهد شد، آثارشان را برای شرکت در جشنواره ملی سرود فجر ارسال کنند. همه اقشار جامعه با هر طیف فکری و مذهبی می‌توانند در جشنواره شرکت داشته باشند.

پیشخوان

«مسجد آبی» روانه کتابفروشی‌ها شد

کتاب «مسجد آبی» نوشته محسن ذوالفقاری به‌تازگی توسط نشر معارف منتشر و روانه بازار نشر شده است. این کتاب مجموعه خاطرات و اقدامات شهید بهشتی از مسجد امام‌علی(ع) هامبورگ است. پیش از این کتاب «تشکیلات بهشتی» به قلم همین نویسنده، شامل نظرات تشکیلاتی شهید بهشتی با موضوع‌بندی خوب تحقیق و تدوین شده است. مسجد آبی در سه فصل مقدمات و انگیزه‌ها، اقدامات و خاطره‌ها و سؤالات و جواب‌ها تدوین شده است. در فصل اول شهید بهشتی از چرایی و چگونگی قبول مسئولیت‌شان و مختصری نیز از سفرشان به هامبورگ می‌گویند. فصل آخر مربوط به زمانی است که به ایران بازمی‌گردند و با سؤالات مردم و خبرنگاران و بازجویی‌های ساواک درخصوص سفرشان به آلمان و قبول بار سنگین امامت مسجد مواجه می‌شوند. فصل میانه که اصلی‌ترین فصل کتاب است اقدامات و خاطرات ایشان را شامل می‌شود که در مدت پنج سال و دو ماه در آنجا مشغولیت داشته‌اند. اصلی‌ترین بخش این فصل گزارشی از فعالیت‌های مرکز اسلامی است که در ۱۲ عنوان بیان شده است. ذیل هرکدام از سرفصل‌های اقدامات نیز خاطرات و پیام‌هایی به بیان و قلم ایشان آمده است.

قاب

وقتی صهیون صلیب را خونین می‌کند

جنایت رژیم صهیونیستی در غزه نشان داد که نگاه این اشغالگران، فراتر از کینه تمدنی است که با مسلمانان دارند. تفکر تندروی اسرائیلیان که مبتنی با خودبرتربینی از سایر قوم‌هاست، باعث شده که این رژیم حتی به قوانین انسانی و بین‌المللی هم پایبند نباشد و بیمارستان، کلیسا و آثار تاریخی که هویت ملت‌هاست را نیز مورد تهاجم قرار دهد. این کاریکاتور عماد حجاج که توسط ایران‌کارتون منتشر شده، نشانگر جنایت ژریم صهیونیستی در کشتار بیمارستان المعمدانی است که اتفاقا خون‌چکان بودن صلیب سرخ آن نیز به بمباران کلیسای ارتدوکس سنت پورفیریوس، یکی از قدیمی‌ترین کلیساهای جهان نیز اشاره دارد.